

Viderønavnið í Sandoynni

Eg eri ein av teimum mongu, ið við stórum áhuga havi lisið teir søguligu stubbar, sum Viggo á Mølini, Gunnar á Toft og Petur Andreassen hava skrivað í Sosialinum. Hesir glottar úr søgu okkara – helst úr Sandoynni – hava siðsøguligan týðning, og tað er at vóna, at teir ikki leggja pennin frá sær, men lata almenningin fáa meira av teirra stóru vitan. Málsligi framburðurin er eisini góður.

Tá ið eg veit, at tað hevði glett og stimbrað teir til at halda á við at skriva, um onkur annar eisini kom við onkrum stubba av søguligum slag, skal eg her gera eina roynd.

Sum yvirkraftin sigur, vil eg skriva nakað um Viderønavnið, ella eftirnavnið í Sandoynni. Ja, hvussu kom hetta navn í Sandoyanna?

Fyrstur, ið fær Viderønavnið í Sandoynni, var triði sonur Mikkjal Clemensen undir Skarði á Sandi. Hann varð føddur 18. apríl 1787, og í dópinum annan dagin eftir fær hann navnið **Jacob Michael Videre Michelsen**. Hesin, ið seinri varð kendur undir navninum **Mikal** av Reyni, er ættaðir til øll tøy i og úr Sandoynni, ið hava eftirnavnið Videre.

Men hvat samband hava Mikkjal undir Skarði og kona hansara Fridrikka Eisenberg við Vidoyanna?

Jú, Fridrikka var dóttur Eisenberg prest, ið var sonur Frederik Jonassen sorinskrivara, ið var sonur harra Jónas prest á Viðareði og Beintu Broberg. Tey bæði Jónas og Beinta eru kend úr «SAGnum og ævintýrum».

Men beinleiðis orsøkin til Viderønavnið í Sandoynni er henda:

Fridrikka dóttir prestin Jacob Eisenberg kom fyrri barn við Tróndi í Króki á Sandi. Hetta var sonn gøla, at prestadóttur ógift kom fyrri barn og tað við fátækum drongi. Her vóru góð ráð dýr, og presturin, ið var ættaður úr Havn, sendi tí dótturina til Havnar, fyrri at fáa hana úr fólkaeygum. Í Havn kom Fridrikka at vera hjá fastur síni Annu Margrethu Frederiksdatter, ið var gift við bóndanum á Húsagarði **Jacob Mikal Videre**, og hjá teimum átti hon ein son á sumri 1773. Í kirkjubókini stendur bert: 24. juli 1773 døbt Trond Olesens barn fra Sande, som var uægte, nom: **Isaach**. Hesin ísakur doyði bert fáar dagar gamal.

Tá ið sokallað «leysingarbarn» varð føtt, varð gjørt burturúr tá á døgum. Tá skuldu bæði faðir og móðir í skriftastólin, og tað varð so bókført í kirkjubókina, men í hesum føri mátti gerast sum minst burtur

úr, nú prestadóttur var komin í trongstöðu.

Húsagarðsbóndin Jacob Mikal Videre var eisini ættaður av Viðareði. Hann var sonur Jónas Jonassen, ið var sonur harra Jónas í fyrri giftu, so hann og konan vóru systkinnabørn.

Sum frá leið kom Fridrikka suður aftur til Sands, og tá ið pápi hennara, ið tá var Føroya próstur, doyði á vári í 1783, skuldi hon veri næst at taka sær av nýggja prestinum Peturi Hentze, ið kom til Sands á sumri hetta sama ár. Men hon var sum kvinna ikki órørd, og tí helt yngra systir hennara **Marin Kristina** seg hava møguleikan og fór prestinum á mæti við orðunum: «Min søster er ikke jomfru», hvør skal siga, tað er meg tygum skulu hava til konu. Soleiðis varð, Marin Kristina giftist við nýggja prestinum, men Fridrikka varð tó ikki við sviðið soð, tí hetta sama heystið giftist hon við kongsbóndanum Undir Skarði, ið hevði 7 1/4 mk í festi.

Tað man vera í takksemi til bóndan á Húsagarði fyrri tíðina, tá ið hann og konan vóru um Fridrikku, at hon kallar sín triðja son upp eftir honum, og soleiðis kom Viderønavnið í Sandoyanna.

Mikal giftist í 1821 við Marini Jensdatter úr Koytu. Hon var ættað av Reyni, og tøy giftust inn hagar. Her skal verða greitt eitt sindur frá eftirkomarum teirra. Tey finga 5 børn (A B C D E):

A. Fridrikka f. 1822 giftist við Jóannesi í Soylu. Tey finga 5 børn

a. Anna Elisabet f. 1845 giftist til Porkeris við Zakarisi í Hólum. finga 4 børn:

1. Fridrikka f. 1878
2. Jóannes
3. Zakarís
4. Jacob
5. Sofia
6. Margreta

Leygardagur 28. apríl 1984

b. Marin Sofia f. 1847 giftist við Klæminti undir Kviggjum. Hon doyði í barnsneyð.

c. Sunneva f. 1852 giftist við Jóannesi úr Koytu. Tey finga 6 børn:

1. Óli f. 1884
2. Mikal f. 1885
3. Sofus f. 1886
4. Jóannes f. 1887
5. Julianna f. 1888
6. Sofia f. 1890

d. Janus Mikal f. 1854 giftist við Mariu úr Skemmuni. Tey finga 5 børn:

1. Jóannes f. 1882
2. Lís f. 1886
3. Jógvan f. 1889
4. Fridrikka f. 1892
5. Marianna f. 1897

e. Arina f. 1862 giftist við Johan Joensen úr Skemmuni. Tey fluttu til Amerika.

B. Janus f. 1823 fall í Steinsdrangi í 1851. Hann var ógiftur.

G. Mikkjal f. 1826 giftist inn á Reyn við Annu Kristinu av Heyggi. Tey finga 9 børn:

a. Mikal f. 1861 giftist yvir í Traðir við Jóhannu Winther. Tey finga tvey børn:

1. Andrea f. 1887
2. Kristian f. 1893

b. Janus f. 1863 giftist við Kristensu av Heyggi. Tey finga 7 børn:

1. Mikal f. 1891
2. Katrina f. 1893
3. Anna Kristina f. 1894
4. Oliva f. 1898
5. Jóan Hendrik f. 1900
6. Jóhanna f. 1903
7. Jensia f. 1908

c. Fridrikka f. 1866 giftist við Mikkjali av Heyggi. Tey finga 7 børn:

1. Henrietta f. 1889
2. Adrian f. 1891
3. Engelbrekt f. 1893
4. Klara f. 1896
5. Tina f. 1902

6. Oskar f. 1905
7. Janetta f. 1912

d. Marin Sofia f. 1867 ógift

e. Charlotta f. 1870 giftist við Óla Jacobi á Skejlalaðnum. Tey vóru barnleys.

f. Jógvan f. 1873 giftist við Marin Elisabet úr Skopun. Tey finga 4 børn:

1. Mikkjal f. 1899
2. Elisabeth f. 1900
3. Ewald f. 1905
4. Jenny

g. Jóannes f. 1876 giftist við Leigh í Skotlandi men var barnleysur.

h. Marin Kristina f. 1880 giftist í Danmark men var eisini barnleys.

i. Anna f. 1882 ógift

D. Marin f. 1829 giftist við Dánjali í Soylu. Tey finga einkardóttur:

a. Anna f. 1860 giftist við Mourits Mohr úr Hoyvík. Tey finga 6 synir:

1. Mourits f. 1881
2. Dánjal f. 1882
3. Petur f. 1883
4. Jens f. 1885
5. Emil f. 1889
5. Aksal f. 1896

E. Arabo f. 1833 giftist við Jóannes Joensen av Dimun. Tey Gerðabrekku í Skálavík og finga tvey børn:

a. Anna Margreta f. 1860 giftist við Dimunarbóndanum Janusi, kona hansara. Tey finga fleiri børn, flestu teirra doyðu smá, og bert sonurin Óla Jacob giftist.

b. Jógvan Mikal f. 1863 giftist við Billu úr Sakrastovu í Hesti. Tey finga 9 børn:

1. Anna Katrina
2. Johannes Ewald
3. Poul Johannes
4. Martin Luther f. 1901
5. Margreta
6. Gustav Adolf f. 1904
7. Kristian Osvald f. 1905
8. Astrid
9. Kristina

Tað eru eftirkomarnir hjá Mikkjali á Ryni og Arabo undir Gerðabrekku, ið hava Videre sum eftirnavn, meðan onkur av hinum eftirkomarum hava tað sum millumnavn.

Einn onnur ætt í Føroyum hevur eisini Videre sum eftirnavn. Hon er úr Miðstovuni í Fodlendi á Viðareði, men hesi fólk eru ikki í ætt við Viderefólkið í Sandoynni.

Ólavur Clementsen